

LANDSMÖTE I NORGE

ved Povl Götke-Hansen

Midt i juli måned modtog Foreningen for Kirkegårdskultur en indbydelse fra den norske søsterforening, Landslaget for Kirkegårdskultur, til at sende en repræsentant til det norske landsmøte i Sandefjord den 4. og 5. september 1975. Da vor forening også før har modtaget en sådan indbydelse uden at kunne efterkomme den, var det med en særlig glæde, at jeg havde lejlighed til at deltage i Sandefjord. Vi har altid haft en god forbindelse til Norge, og vi mener, at det er af betydning, at denne kontakt bevares og udbygges.

Sandefjord var i hvalfangstens storhedstid et meget betydeligt hvalfangercentrum, og byen ligger på Norges sydøstkyst ca. 30 km. øst for Larvik og har omkring 33.000 indbyggere. Den ydre ramme om årsmødet var den bedst tænkelige, nemlig på Park Hotel, som er et af Nordens største og mest moderne møde- og kongreshoteller med alle mulige faciliteter, og alt fungerede da også på fineste måde for de ca. 90 deltagere.

Landsmødet var tilrettelagt stort set efter de samme retningslinier som vore årsmøder, men med et strammere program. Der var næsten ingen pauser i de to dage, mødet varede.

Torsdag den 4. september kl. 10 blev mødet åbnet og deltagerne fra nær og fjern budt velkommen, og derefter var der paneldiskussion om »Vegetationen på kirkegården - bevaring og begrænsning.« Kl. 13.30 begyndte selve årsmøtet eller generalforsamlingen med en dagsorden på ikke mindre end 19 punkter, som hver for sig blev meget grundigt debatteret.

Som følge af den lange generalforsamling, blev der alt for lidt tid til det berammede foredrag af professor dr. Helge Fæhn og antikvar Bernt C. Lange »Gravferden. Ordning og adfærd, nu og i fremtiden.« I denne forbindelse blev der vist en række lysbilleder med gengivelse af gamle fotografier, malerier m.m., som skildrede skikke ved dødsfald og begravelse. Det var meget levende og interessant, og jeg vil ønske, at vi ved lejlighed kunne tage noget lignende op fra vor danske billedskat og under kyndig vejledning blive gjort opmærksom på, hvad billedet kan fortælle af kulturhistorie omkring dødsfald og begravelse.

Om aftenen var der landsmødemiddag og bagefter hyggeligt samvær med

underholdning (hurtigtegning, tryllekunstner !!!), og jeg fik lejlighed til at bringe en hilsen fra vor forening.

Fredag den 5. september begyndte dagen med morgenandagt i Olavs kapel ved Sandar kirke, og derefter blev den gamle Louisezeise trækirke i Sandar forevist under kyndig vejledning. Salmedigteren M.B. Landstad, som er temmelig rigt repræsenteret i vor danske salmebog, har forøvrigt været sognepræst ved denne kirke. Rundt om kirken ligger den ret store kirkegård, meget velholdt og, synes jeg, overordentlig smuk. Der var ikke nogen markering af de enkelte grave med buske, hegn el. lign., og der var kun ganske få gange. Hele kirkegården var et græstæppe med spredte træer og gravmælerne i rækker, orienteret i samme retning. Der var et fællesskabspræg over denne »Guds ager«, som en menighed samlet omkring kirken.

Derfra videre til Ekeberg kirkegård og krematorium, er ret nyt og traditionelt anlæg, som minder meget om vore nyere bykirkegårde med indhegnede gravpladser og beplantning.

Frokosten var et kapitel for sig, den blev nemlig indtaget i stuerne på Sandar museum, og vært var Sandefjord kommune. Museet er hovedbygning til en gammel gård, selvfølgelig af træ, og det var en skøn oplevelse at se de gamle stuer taget i brug af levende mennesker igen, samlet omkring bordene til måltid. Man følte, at sådan kan et museum naturligvis også bruges, så det virker aldeles rigtigt. Ved frokosten overrakte formanden mig et eksemplar af den samme dag udkomne bog »Håndbok i kirkegårdsdrift«, udgivet af Landslaget for kirkegårdskultur. En nydelig og nyttig bog, som er udsprunget af en række kurser den norske forening har ladet afholdé for kirkegårdsimplicerede. Bogen er ment som en håndbog for dem, som til daglig arbejder på kirkegården og med kirkelig og kommunal administration, samt tillige for menighedsrådene. Af indholdet kan nævnes: love og regler vedr. kirkegården, publikums ret og pligt, vedtægter, kirkegårdens myndigheder. Et kapitel om anlæg, udvidelse og omregulering af kirkegården. Endvidere gartnerarbejder, udstyr på kirkegården, teknisk udstyr, gravudstyr, gravminder o.s.v. Derpå følger en beskrivelse af kirkegårdens historie, en artikel om kirkens syn på begravelse og kremation og bogen slutter med et tillæg, som indeholder uddrag af lov om kirker og kirkegården. Håndbogen er på ca. 100 sider og omfatter et væld af meget instruktive illustrationer og tegninger, og der er ingen tvivl om, at den vil blive en god hjælp for mange, der har med kirkegårdsspørgsmål at gøre.

Efter frokosten kørte vi ud i omegnen og beså oldtidsgrave og minder, og hvert sted var der meget kyndige folk, der fortalte. Man kan vel nok sige, det er i hvert fald min mening, at nogle af disse steder havde mistet lidt atmosfære ved at blive hæget for meget om med indgangsportaler, stenhegn, alleer, gange og plæner, bronzepalader og hvad véd jeg, så det var vanskeligt at fornemme »historien«.

Ganske anderledes var det ude ved havet med den forrevne klippekyst, hvor der helt ude i vandkanten ligger nogle oldtidsgrave, som er vældige høje af sten, dynget ovenpå hinanden. Her er naturen sig selv og for voldsom til at man kan få den friseret.

Til aften var vi tilbage på Park hotel, og landsmødet blev afsluttet, et par gode og givende dage var til ende.